

ŠANDOR ALEKS
LEŠČAN
SLEPI
POTNIK

JAN DE
HARTOG
ZAKONSKA
POSTELJA

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE

ŠANDOR ALEKS LEŠČAN • SLEPI POTNIK

VESELA PUSTOLOVŠČINA

igrajo:

Potnik brez karte	Anka Cigojeva
Kapitan Kurt	Laci Cigoj
Lya Lothi	Nedeljka Kacinova
Novinar	Jože Zupan
Steward	Metod Mayr
Mr. Shell	Mirko Cegnar
Telegrafist	Jože Kovačič
Direktor potujočega kino - gledališča	France Trefalt
Pianist	Vladimir Stiglic
Član posadke	Franci Juvan

sodelovali so:

Prevajalec	Vladka Sedlbauer
Režija	Zarko Petan k. g.
Scena in kostumi	Uroš Vagaja
Koreograf	Majna Sevnikova
Pantomima	Kristina Piccoli
Inspicent	Franci Juvan
Sepetalka	Minka Šimenčeva
Razsvetljava	Stane Kropar
Lasuljarka	Vera Srakar
Odrski mojster	Janez Kotlovšek
Tehnično vodstvo	Vladimir Stiglic
Slikarska dela	Saša Kump
Mizarska dela	{ Zupan Janke
	{ Albin Učakar

PREMIERA • 14. MAJA 1957 OB 20h V KRANJU

ŠANDOR ALEKS-LEŠČAN:

Slepi potnik

(Pred zaključkom sedme sezone)

Sedma sezona poklicnega gledališkega udejstvovanja v Kranju se nagiblje h koncu. Z obnovljenimi Hlapci vred je maloštevilna četica štirinajstih igralcev postavila na naše gledališke deske kar enajst uprizoritev. Čeprav smo za abonma razpisali le osem del, bomo že za naslednji teden pripravili še uprizoritev De Hartogove »Zakonske postelje«. Kljub vsem prizadevanjem, da bi še v tej sezoni uprizorili izvirno slovensko delo, tega le ni bilo moč uresničiti. Gmotni okviri, v katerih se gibljejo naše programske možnosti, nam tega ne dovoljujejo, ker bi se sicer na jesen v novi sezoni znašli v zelo kočljivem položaju in to takrat, ko je zanimanje občinstva za gledališče največje, medtem ko v poletnih mesecih kar preveč popusti. Kljub temu, da je ta pojav pravzaprav do neke mere povsem normalen, nam mnogi poznavalci mentalitete našega občinstva zatrjujejo: pripravite nam za pomladanske mesece lahkoten program, pa bomo prišli radi v vašo hišo...

—o—

Ne da bi imeli slabo vest, radi priznamo, da je bil letošnji program zahteven, morda še preveč. Je že tako; če hočеш voditi programsko politiko, res ni lahko delati vsakovrstne kompromise.

Tistim pa, ki si žele lahkotnejši program, smo vendarle skušali ustreči prav z nocojšnjo igro, ali »veselo pustolovščino« Šandorja Aleksa-Leščana — vojvodinskega Madžara in pisca lahkotnih storij brez umetniških pretenzij. Ali smo se s tem pregrešili proti dostojanstvu muze, ki ji služimo? Nikakor ne! Občinstvo ima vso pravico, da pride vsaj enkrat ali dvakrat v sezoni v gledališče brez strahu, da bo moralo o čemerkoli razmišljati. Leščanov »Slepi potnik« — je ena takih iger.

Čeprav nas loči od tistih dob, ko so se čez »veliko lužo« prevažali z Zeppelini Leščanovi junaki, bore troje desetletij, učinkujejo danes vse stvari, ki se družijo z njimi, tako komično, kakor se nam zdi ob modernih cinemascopih komičen nemi film, staroverski fotoaparat našega žurnalista v primeri z moderno Leico. In vendar je bil to čas velikanskih tehničnih odkritij, ki so v kratkem obdobju med obema svetovnima vojnama docela preobrazila nekdanjo podobo sveta. Ta svet še danes bdi v naši podzavesti in kostumi, ki so si jih nadeli nase junaki naše komedije, spominjajo na poročne slike v spalnicah naših častitljivih staršev... Da, to je bil čas prvih filmskih zvezdnic, predhodnic današnjih »sex-bomb« in »atomskih lepotic«, skratka zlata doba nemega filma...

William Inge — AVTOBUSNA POSTAJA. Premiera dne 5. 4. 1957. Režija: Mirč Kragelj k. g.; scena: Saša Kump. Prizor iz 1. dejanja. Na sceni: A. Cigojeva, V. Blančeva in N. Bavdaževa.

In še! Bil je to čas beganja za pustolovščinami, za katerimi so se pehali slave željni smrtniki. Obljubljena dežela za take podvige pa je bila Amerika — dežela »svobodne konkurence« na predvečer velike svetovne krize!

—o—

Zapisali smo, da je avtor podnaslovil svoje nepretenciozno delo z označbo »vesela pustolovščina«. Imel je popolnoma prav. Saj storija sama na sebi ni nič drugega kot preoblečena antična, srednjeveška, ali renesančno-bocaccievska novela z eno samo razliko, da se potniki niso odpravili na odprto morje in se potem po najrazličnejših, srečnih in nesrečnih pripetljajih pripeljali skozi burje in viharje do željenega cilja. Ladjo je zamenjal Zeppelin. Še nekaj: namesto princesk in kraljičin, kraljevičev ter princev potujejo junaki kapitalistične ere z Zeppelinom na prvi vožnji čez Atlantik. Če so se nekdaj odpravljali v svet na lov za zlatom in dragotinami, jih danes žene želja, da bi postali slavni, da bi namesto trubadurjev in potujočih sholarjev, poročal o njihovih »podvigih« radio in svetovni tisk. Torej pustolovska novela iz polpreteklih dni. Novela pa še ni teater. Zato ji je avtor interpoliral po nekaj plesnih in glasbenih vložkov, kdo bi mu to zameril?

Šibko dramaturško zgradbo, ki raste iz motiva, ki je prav tako last zgodnje evropske novelistike — (preoblečeno dekle se izdaja za korajžnega fanta) je režiser Žarko Petan, (to pot je že drugič gost našega gledališča), postavil v okvir neme filmske predstave. Tudi predstavi sami je hotel dati tak pečat s stilnimi poudarki, kakor jih pozna nemi film — predvsem s kariranjem in situacijsko komiko, v uvodnih okvirnih prizorih pa s pantomimično igro. Kolikor je hotenje realizirano, boste presodili sami. Domislek je prav gotovo enkraten in izviren. Veselilo nas bo, če vam bo ta igra o korajžno-predrzni poštenosti in zlagano-napihnjenem napuhu ugajala, ker smo jo pripravili nalašč za to, da se boste ob njej razvedrili.

—o—

Na koncu se Vam, dragi prijatelji gledališke besede, toplo zahvalim za ljubeznivo naklonjenost, ki ste nam jo izkazovali vse leto. Še posebej velja zahvala tistim, ki so nam z razumevanjem in tovariško podporo omogočili, da je Gledališki list, ki s to številko zaključuje sedmi letnik in sedmo poklicno sezono, lahko redno izhajal.

Jeseni pa — na veselo svidenje!

William Inge — AVTOBUSNA POSTAJA. Režija. Mirč Kragelj k. g.; scena: Saša Kump. Prizor iz I. dejanja. Na sceni: Cigojeva, Bavdaževa, Kovačič, Kalanova, Trefalt, Cegnar, Zupan in Pristov.

Vesela in ganljiva igra o zakonu in zakoncih

Tema je stara in, človek bi mislil, že davno izčrpana. Pa ni tako. Kot se v stoletjih stalno razvijajo in menjavajo družbeni odnosi, se menjavajo tudi odnosi v zakonu, položaj enega zakonca naproti drugemu, pomen zakona v družbi. Za to je tema zares neizčrpana, vedno sveža, aktualna pa v vseh časih tem bolj zato, ker jo skoraj vsi dobro, predobro poznamo: vsi ljudje vseh slojev, vseh poklicev, vseh narodnosti, vseh prepričanj. Zakon je namreč še vedno najnižja enota organizirane človeške družbe — in bo, kot vse kaže, to tudi ostal.

Ponavadi gledališka in leposlovna dela obravnavajo eno samo izmed številnih človeških potez, nanašajočih se na zakon: ljubosumje, nezvestobo, problem »tretjega« v zakonu in tako dalje. Ponavadi, pravim, kajti izjeme samo potrjujejo pravilo. Taka izjema je tudi igra Holandca Jana de Hartoga »POD NEBOM ZAKONSKÉ POSTELJE«, ki smo jo pri nas kratko naslovili »ZAKONSKA POSTELJA«.

O de Hartogu vemo bore malo: da je Holanec, pisec številnih romanov — pred kratkim so v Radiu Ljubljana brali njegov roman »THALASSA« — in menda dveh ali treh gledaliških del, od katerih pa pri nas poznamo samo »ZAKONSKO POSTELJO«; doslej so jo uprizorili v Celju (pod naslovom »ZAKONSKA POSTELJA«) in v Trstu (pod naslovom »SOPOTNIKA«), tako da to delo doživlja v Kranju že svojo tretjo slovensko uprizoritev. Da naša gledališča tako rada segajo po tej de Hartogovi igri, je razumljivo predvsem iz praktičnih gledaliških razlogov: v njej nastopata samo dva igralca, kar uprizoritev v najvišji meri kvalificira za gostovanje, uprizoritev je poceni in, kar je poglavitno, delo nikakor ni slabo, nasprotno: v svojem žanru je več kot dobro, je odlično.

Ja, ta veseli del gledališkega repertoarja: koliko je že bilo pretočenega črnila in tiskarske barve zavoljo njega. Pa je menda že tako, da brez tega tako imenovanega zabavnega repertoarja v nobenem gledališču ne gre. Zato se uprizoritev takih in podobnih del nobeno gledališče ne brani — zlasti še, kadar gre za zares kvalitetna dela zabavnega žanra. In nekaj je gotovo pri naši tudi sicer neproblematični igri: da poseka skoraj vse svoje duhovne sorodnike od ameriške telefonske komedije preko francoske bulvarne veseloigre do sovjetskih uradno optimističnih komedij.

Zakaj? V čem so odlike, ki dvigajo »ZAKONSKO POSTELJO« nad drugo tovrstno literaturo?

Utrinek iz Ingeve komedije *Avtobusna postaja*. Na sceni: Anka Cigojeva in Nada Bavdaževa.

Smeh sam na sebi je zelo zdrav — tega si niso izmislili literati, ampak zdravniki. Zdravo je torej, če se smejemo, pa čeprav najbolj neumnim šalam. Smeh pa je lahko tudi umetniško doživetje, včasih drobceno, včasih veliko in globoko: zavisi od tega, ali se smejimo »DRAGI RUTH« Normana Krasne ali »REVIZORJU« Nikolaja Vasiljeviča Gogolja, ali z drugimi besedami: ali se smeji ljudem in življenju Krasna ali Gogolj. Jan de Hartogova »ZAKONSKA POSTELJA« ne kaže gogoljevske umetniške sile in ni komedija, ki bi ji lahko prerokovali, da bo za več sto let preživela svojega avtorja — vendar se, ko jo beremo ali gledamo, dovolj pogosto srečamo s stavki in odstavki, ki nas prizadenejo s svojo človeško resničnostjo. Zato pravim, da je tudi »ZAKONSKA POSTELJA« umetniško doživetje, res da drobceno, za tega ali onega kar preveč drobceno, pa vendar morebiti prav zaradi te svoje drobnosti na svoj način dragoceno.

Uprizoritev »ZAKONSKE POSTELJE« je problem predvsem v igralsko tehničnem smislu.

Nikakor ni lahko v borih dveh urah z igralskimi sredstvi predstaviti človeka v sedmih različnih obdobjih, ko je časovne razlike med prvo in

sedmo sliko skoraj sedemdeset let, med posameznimi slikami pa povprečno po skoraj deset let. Mimo tega zahteva vsaka predstava te igre veliko igral-ske kondicije in, če hočemo, da je dobra, popolno obvladanje igralske teh-nike. To so seveda zgolj problemi igralsko tehnične vrste — o drugih ni da bi govorili, saj mora še v večji meri kot s temi opraviti z njimi vsak igralec sam.

Kar zadeva tako imenovane zunanje režijske rešitve — to se pravi: vse režiserjeve storitve, ki niso neposredno delo z igralcem — se skušamo v naši uprizoritvi »ZAKONSKE POSTELJE« opreti predvsem na eno: na scen-sko glasbo. Ne na scensko glasbo v Brechtovem (ali tudi drugem) smislu »totalnega gledališča«, ki danes spet bolj in bolj osvaja v klasicizmu izgub-ljene pozicije v gledališki predstavi, — ampak na spremno glasbo v filmskem smislu. Na tako imenovano »glasbeno podlaganje«: skoraj vsak prizor je podložen z glasbo. To ni glasba, ki bi bila organsko vključena v dramaturško zgradbo uprizoritve, ni kreativna glasba, ampak samo spremlja, z drugo besedo: je ilustrativna glasba. V kolikšni meri nam bo to uspelo, je druga stvar; na razpologo nimamo niti posebej za to uprizoritev napisane glasbene

Še en prizor iz Ingeve komedije. Na sceni: N. Bavdaževa, Jože Pristov, J. Zupan in M. Cegnar.

Prizor iz II. dejanja Ingeve komedije Avtobusna postaja. Na sceni: Jože Zupan, Jože Pristov in Mirko Cegnar.

spremljave, kaj šele česa drugega, orkestra ali vsaj brezhibne zvočne reprodukcije.

Še eno misel bi rad povedal ob tej uprizoritvi:

Kljub njenemu predvsem zabavnemu namenu je nikakor ne gre podcenjevati. Ne dela samega, najmanj pa igralske storitve. Naj bo končni dosežek tak ali tak — igralska storitev in trud, ki ga zahteva ta uprizoritev, je nadpovprečen. Zato bi se rad kot režiser te uprizoritve zahvalil obema igralcema za številne napore in težavne ure skupnega dela, o katerega sadovih in vrednosti bo odločil vrhovni gledališki razsodnik: naše občinstvo.

MILOŠ MIKELN

GLEDALIŠKI POTOPIS

Ali poznate zgodbo o krojaču, ki je šel prvič v gledališče? Ko so ga vprašali, kako mu je igra ugajala, je odvrnil, da so imeli igralci slabo krojene obleke. Dogajanje na odru je spremljal samo skozi svoja poklicna očala.

Nekaj podobnega se je tudi meni pripetilo. Pred kratkim sem se vrnil z enomesečnega potovanja po Nemčiji in Avstriji in če me vprašate, kako mi je bilo všeč, vam bom odgovoril, da so mi dunajska gledališča bolj ugajala kot monakovska. V tridesetih dneh sem bil namreč petindvajsetkrat v gledališču.

Sicer pa, če smemo verjeti Shakespeareu, ki je zapisal, da je poglavitni namen gledališke igre, da drži tako rekoč življenju zrcalo, da kaže čednosti njene poteze, pregrehi njeno podobo, svojemu času in družbi njeno obliko in odtisk, potem sem pač izvedel o življenju v Nemčiji in Avstriji več kot povprečen turist, ki si ogleda vse Baedekerjeve znamenitosti.

Monakovo velja že od nekdaj za kulturno središče ne samo Bavarske, marveč vse Nemčije. Z nesrečno politično razdelitvijo se je ta sloves le še bolj utrdil, zakaj Bonn je samo administrativno in politično središče Nemčije, a Berlin je zaradi svojevrstne zemljepisne lege zgolj senca tega, kar je bil med obema vojnama.

Vendar ima Monakovo kljub temu, če odštejemo državno Opero in Opereto, le dve pravi dramski gledališči: Residenztheater in Kammerspiele. Gledališča Die kleine Freiheit, Theater unter den Arkaden in Kleine Komödie so v rokah privatnih podjetnikov, ki izbirajo repertoar po trgovski in ne umetniški logiki. Zato ni naključje, da so v pustnih dneh kar dve izmed omenjenih gledališč igrali Roussinovi boulevardski komediji.

Deželno gledališče Residenztheater je podobno vsem tako imenovanim reprezentančnim gledališkim hišam. Celo na zunaj. Deluje v obnovljeni stavbi zraven nekdanje opere. Krčevito se drži tradicije in le malokateri sodobni pisatelj je doživel premiero na deskah Residenztheatra. Pač pa imajo ondod domovinsko pravico Goethe, Schiller, Shakespeare, Goldoni, Lessin, Molière in tu in tam še kak njihov »mlajši« kolega: Nestroy, na priliko!

Oče ameriške dramatike O'Neill si je šele letos priporil častno mesto v klasičnem repertoarju Residenztheatra. Uprizorili so njegovo trilogijo »Elektra v črnini«, in sicer v enem samem večeru. Seveda je moral režiser Noelle zavoljo tega žrtvovati več kot polovico besedila in je dramo tako osiromašil, da razen zgodbe ni ostalo prav nič. Zgodbo pa si je O'Neill, kakor veste, izposodil pri Sokofleju, torej ni od O'Neilla ostalo dobesečno prav nič.

Tak način uprizorjanja zahteva današnji nemški gledalec, ki mu je čas preveč dragocen, da bi ga smel zapravljati v gledališčih. Povprečen meščan gre enkrat na mesec v gledališče in to se mora pri sestavljanju sporeda upoštevati. Da ni bila O'Neillova »Elektra« izjema, dokazuje predstava Shakespearovega »Henrika IV.«, ki je bila lansko leto na sporedu Residenztheatra. V njej so združili oba dela te zgodovinske drame in vrh tega še nekaj prizorov iz »Henrika V.«. Predstava je menda trajala samo nekaj več kot tri ure.

Vpliv Amerike je očiten, saj tudi tam lahko kupiš knjigo, v kateri je sto skrajšanih svetovnih romanov. Temu pravijo konservirana umetnost.

O predstavah, ki sem jih videl v Residenztheatru, ni vredno izgubljeni odvečnih besed. Goldonijeva »Kavarnica« je bila podobna bavarski pivnici, a uprizoritvi Goethejevega Fausta

in Schillerjeve »Marije Stuart« sta bili i po tehnični i po igralski plati tako popolni, da sta bili skoraj že utrudljivi. Gledališče ne prenese popolnosti, saj njegov vzornik — življenje — nikoli ni popolno.

Veliko bolj zanimivo je mestno gledališče Kammerspiele, čigar predstave obravnavajo probleme sodobnega človeka in trkajo na vrata njegove vesti. Zlasti so mi ostali v spominu trije večeri: Jean Paul Sartre »Zlodej in ljubi bog«, William Faulkner »Rekviem za vlačugo« in Erich Kaestner »Sola za diktatorje«.

Sartrova drama o človeku, ki išče boga in končno pride do spoznanja, da je človek nič, če bog eksistira in obratno, je bila navzlic obsežnim režiserjevim črtam še vedno razvlečena. V dialogu je precej papirnatih besed, ki pa so v ustih glavnih igralcev Mansa Messemerja in Petra Mosbacherja presenetljivo oživele. Njuna neteatrična moderna igra, ki je obrnjena navznoter, pritegne gledalca s tako močjo, da pozabi na avtorjeve spodrsaljaje. Predstava je doživela pri občinstvu nepopovljiv uspeh, za kar ima največ zaslug monakovski kardinal, ki je svojim vernikom prepovedal obisk. Temu pravijo brezplačna reklama.

V Faulknerjevi drami »Rekviem za vlačugo« igralci niso bili kos besedilu. S tem nočem povedati, da so slabo igrali, čeprav njihove igre malodane nisem opazil, ker je vsa moja pozornost veljala Faulknerju. Pri tem me sicer niso motili, ampak občutek imam, da bi bilo moje doživetje prav tako močno, če bi samo bral dramo o zamorki, ki jo človeški zakoni zaradi umora otroka obsodijo na smrt, čeprav je po zakonih višje individualne etike ravnala prav.

Erich Kaestner je pri nas znan predvsem kot mladinski pisatelj. Zatorej sem bil prijetno presenečen, ko sem v Monakovem odkril, da je kot lirik in dramatik pomembnejši. To odkritje mi je omogočilo povabilo na večer, ki mu ga je posvetila uprava gledališča Kammerspiele nekaj dni pred premiero njegove tragične komedije »Sola za dik-

tatorje«. Program večera je bil zelo pestro sestavljen. Najprej je direktor gledališča Hans Schweikart spregovoril nekaj besed o avtorju, potem je Kaestner sam hudomušno pripovedoval o svojem prvem srečanju z boginjo Talijo, a za zaključek so igralci Kammerspiela recitali njegove pesmi in zaigrali na improviziranem odru prizor iz »Sole za diktatorje«.

Kaestnerjeva satirična lirika je gotovo izjemna v nemški literaturi. Posebno sta jo navdihnili zadnji dve vojni. Njegovi motivi so zelo prozaični — tako je znana njegova pesem o človeku, ki razmišlja na stranišču — vendar nikoli ni grob. Poslušalca je najbolj navdušila travestija Goethejeve pesmi »Ali poznaš deželo, kjer cvetejo limone?«, ki jo je Kaestner takole spremenil: »Ali poznaš deželo, kjer cvetejo topovi?«

»Sola za diktatorje« je Kaestner napisal v slogu zbadljive lirike, le da je drama še bolj pikra, skoraj že sarkastična. Zgodba: v neki izmišljeni deželi je oblast diktatorja zgolj navidezna. V resnici je on le kulisa, za katero se skrivajo ministrski predsednik, minister vojske in diktatorjev osebni zdravnik. Ta triumvirat ustanovi šolo za diktatorje, kjer čudaški profesor vzgaja nove diktatorje, ki so do najmanjše podrobnosti posnetek pravega. Če se diktatorju slučajno kaj zgodi, ali če noče več slepo izvrševati ukazov triumvirata, ga zamenjajo z najboljšim učencem iz šole za diktatorje. Le-tam pa je tudi pravi diktator, ki si je zahvaljujoč naključju rešil življenje. Ko spozna, kako podlo so izkoristili njegovo ime za prikrivanje protiljudske oblasti, organizira skupaj z grupo mladih častnikov upor, ki pa se žalostno konča. Novi triumvirat zamenja starega in diktator je zopet le kulisa. Ker tega ne more prenesti, se ubije.

Gledališko življenje na Dunaju je veliko bolj razgibano kot v Monakovem. Za to skrbi več kot dvajset dramskih gledališč, ki se domala vsaj uradno pečajo z resno gledališko umetnostjo. Najbolj uraden je seveda s tra-

dicijo obremenjeni Burgtheater, njegova podružnica Akademietheater in ljubljencek meščanske publike Josefstadttheater. V obrambo dramaturgov teh gledališč lahko zapišemo, da morajo pri sestavljanju repertoarja predvsem upoštevati okus povprečnega Dunajčana in sploh zvesto služiti cesarsko kraljevi tradiciji. V Burgtheatru in njegovi podružnici nisem videl niti ene vrednejše predstave.

Edina izjema je bila O'Neillova mračna avtobiografska drama »Nekega dne dolgo potovanje v noč«, ki jo igrajo v Akademietheatru. To delo je O'Neill napisal že pred leti, toda uprizoriti so ga smeli, kot je to avtor v oporoki izrecno zahteval, šele po njegovi smrti. To ni bila pisateljska muha, ker je ta drama gotovo ena najbolj pretresljivih osebnih izpovedi v svetovni literaturi. Pisateljevi najbližji sorodniki — oče, nekdANJI igralec — brat, propadli igralec in pijanec — mati, morfinistka — in pisatelj sam so v drami orisani brez slehernih olepšav. Mejo med življenjem in gledališčem je O'Neill zabil.

Dunajskemu gledališkemu življenju pa dajejo značilen ton tako imenovana kletna gledališča. To so skromne dvorane, sobe ali lokali v kletih ali kveč-

jemu v pritličjih. V njih nastopajo predvsem mladi ljudje, ki tvegajo vse, da bi dobili vse. Namesto pripomočkov opaziš tukaj mladostni pollet in navdušenje.

Videl sem tri predstave v treh različnih kletnih gledališčih. Vsaka je bila po svoje doživetje.

Celo stara Nestroyeva burka s petjem in glasbo »Skrivnosten denar — skrivnostna ljubezen« se mi je zdela tri metre pod zemljo v gledališču Kaleidoskop in ob spremljavi neuglašenega klavirja nekaj novega.

Isti občutek sem imel v gledališču Courage, ko sem gledal Steinbeckovo dramatizacijo novele »Ljudje in miši«. Ta predstava pa ni bila zame samo nekaj novega, temveč morda eno najbolj globokih gledaliških doživetij, kar jih pomnim.

Sicer neprebavljiva drama iz življenja umetnikov »Medigra«, ki jo je napisal dunajski klasik Schnitzler, je bila v izvedbi gledališča Theater am Kärntner Ring še kar dostojna. Pozneje so mi povedali, da ima to kletno gledališče po navadi najboljše igralce in da praznujejo letos obletnico Schnitzlerjeve smrti ali rojstva. Toliko v opravičilo.

ŽARKO PETAN

Gledališke vesti

Angleško javnost je presenetil s svojim dramskim prvencem doslej malo znani ameriški pisatelj **Ivan Main**.

Presunljivo delo *Subway in the sky* (Hodniki med oblaki) je postavil v enega najvišjih nadstropij newyorškega nebotičnika, kamor se je preselila mlada ločenka Dinah. Komaj se je v novem okolju rešila mučnih spominov preteklosti, jo že čaka nova preizkušnja, ko se ji vsili v varstvo zasledovani major Grant, prijateljičin mož. Prepriča jo, da ga policija preganja zaradi sodelovanja s komunisti. Po dveh tednih ju obiščeta zasledovančeva žena in detektiv s sinovim pismom, v katerem je očitno, da je mož morilec. Ljubezensko razmerje med Grantom in njegovo zaščitnico omadežuje še ženina žrtev.

Amerikanec **Michael V. Gazzo** je v delu *A Hatful of Rain*, v mladem Johnu orisal pogubonosne posledice uživanja mamil. Fant, ki je bil na korejski fronti ranjen, se mamilom ni več mogel odreči, odtuji se noseči ženi, ki hoče v tem brezizhodnem položaju zbežati in niha med simpatično pojavo svaka in globoko ljubeznijo do moža, ki ji obljublja, da se bo poboljšal. Kljub ljubezni do moža pa se mora zateči po policijo, da ga odpelje na zdravljenje.

Enajsti Edinburški gledališki festival obljublja nekaj zanimivih odrskih stvaritev, tako n. pr. svetovno premiero **Jonathana Griffina** Skritega kralja (*The Hidden King*), **Jeana Paula Sartra** politično farso *Nekrasov* in satirično komedijo **Walterja Hasencleverja** *Človek odlik*. (Hasenclever je bil zelo značilen nemški pisatelj poznih dvajsetih let, ki se je pred Hitlerjem umaknil v Francijo).

Od Francozov bosta zastopana še **Anouilh** in **Claudell** in še Škot **McLellan** s komedijo *Edinburško cvetje*.

Slovenskemu občinstvu že znani Tennessee **Williams** (Tramvaj poželjenje, *Steklena menažerija*) je v gledališču Phoenix spet presenetil. Kritika je zelo toplo ocenila njegovo mojstrovino *Camino Real* (kar naj bi v prevodu pomenilo *Kraljevska cesta*), kjer »združuje abstraktne ideje z modernim tipom moralizirajoče drame«.

V dogajanje postavlja najnižje sloje ljudi ekstremnih čustev, s srcem »velikim kot otroška glava«.

»Umazano« srce pa je narejeno iz samega zlata, kakor istočasno, ko mrtvi pometač leži v La Madrecitinem naročju, ugotove ob raztelesenju zdravniki. Posušeni vodnjak tropskega mesteca končno spet zažubori, življenje mesta pa spet oživi.

Delo **Samuela Becketta** *Fin de Partie*, ki je že v Franciji vzbudilo mnogo zanimanja, bodo kmalu igrali v angleški verziji. Pričakovanje *Godota* istega avtorja pa angleško občinstvo že pozna.

Trgovsko podjetje „MODA“ - Kranj

Vam nudi ugodnosti pri nakupu: CENA

KAKOVOST

IZBIRA

galanterijskega, manufakturnega in modnega blaga

Med odmori obiščite gledališko
okrepčevalnico!

Gledališki list PG v Kranju - Predstavnik Lojze Gostiša

Odgovorni urednik Rado Jan

Ovitek je izdelal Saša Kump - Tiska tiskarna »Gorenjski tisk« v Kranju

Naklada 600 izvodov - Rokopisi se ne vračajo - Telefon št. 355, 450

V broadwayski program so poleg dram, komedij in musicals zadnji čas vključili tudi **mim** v izvedbi Deryca Mendela z naslovom **Acte sans Paroles** (Zgodba brez besed).

Erich Maria Remarque je poleg svojih romanov presenetil lani s svojim prvim dramskim delom *Die letzte Station* (Zadnja postaja). Dejanje je postavil v Berlin, 30. aprila in 1. maja 1945. Pobegli ujetnik iz koncentracijskega taborišča se pred Gestapom zateče k neki nemški ženi, ki ve, da bo izgubljena, če ga najdejo pri njej. Ko že trkajo esesovci, ga hoče preobleči in ga predstaviti za bratranca, v tem pa radio najavi Hitlerjevo smrt in vdor ruskih čet. Oficirji (SS) se v hipu spremene in pozornost se obrne na vdor Rusov. Rešiti se hočejo s ponarejenimi listinami, a ne ubeže usodi.

Remarque po mnenju kritike objektivno ocenjuje dogajanje na obeh polih. Delo so lani igrali na Berlinskem festivalu.

Iz Theatre World

Komunalna
banka

61-KB-1 • Kranj

Vlagajte svoje prihranke

v Komunalni banki

Kranj,

ki Vam obrestuje vloge

do 6%,

Vloge so varno naložene

in tajne.

Izplačilo vlog je

zajamčeno

ISKRA tovarna elektrotehničnih in
finomehaničnih izdelkov

KRANJ - Slovenija

proizvaja in dobavlja

Vse vrste avtomatskih telefonskih central. / Telefonske aparate — avtomatske namizne. CB namizne, induktorske namizne, poljske prenosne, ter vse rezervne dele. / **Električne ure in urne naprave.** / **Tonske kinoaparature** za filme 35 mm in 16 mm. / **Električne vrtalne stroje** EVS 1 Ø 10 mm in EVS 3 Ø 32 mm. **Električne merilne instrumente** — električne števec; **instrumente** za vgraditev z vrtljivo tuljavo ali z vrtljivim železom — voltmetre, ampermetre, elektrodinamične vatmetre; **prenosne instrumente za obrat** — voltmetre, ampermetre, vatmetre, merilce ozemljitve, univerzalne instrumente, linijske ommetre, preizkuševalce akumulatorskih celic itd.; **precizne laboratorijske instrumente** — voltmetre, ampermetre z vrtljivo tuljavo, elektrodinamične vatmetre; **instrumente za kontrolo toplote** — termoelektrične pirometre; **pribor** za električne merilne instrumente — tokovne transformatorje, ločene shunte, predupore itd; / **Električni avtomobilski pribor** — avtodinamo, napetostne regulatorje, starterje, vžigalne tuljave, dinamo in reflektorje za bicikle. / **Selenske usmernike po naročilu.** / **Instalacijski material** — paketna stikala, priključne sponke itd.

TISKANINA

Vam nudi
svoje priznane izdelke
v bombažnih in staničnih
tiskanih tkaninah v vseh
modnih barvah in desenh

Naše tkanine
so znane na domačem
in inozemskem tržišču
kot najkvalitetnejše po izdelavi
in trajnosti

Naročila izvršujemo točno in solidno

Telefon:
centrala 173,
komerciala 175

★ PLETENINA KRANJ

Zalaga vse trgovsko omrežje na celotnem
teritoriju Slovenije in ostale republike
s prvovrstno kvalitetnimi izdelki

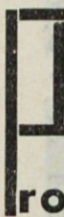
»Za vse letne čase — Kaj Vam najbolj paše?

*Lepe pletenine, srajce,
pižame in rokavice
od PLETENINE naše!*

Naša znamka:

Trikotna etiketa z kranjskim grbom
v obliki orla in enotnim napisom
PLETENINA Kranj

- IZDELUJE VSE VRSTE ARHITEKTHIH,
- URBANISTIČNIH
- IN GRADBENO-INŽENIRSKIH
- PROGRAMOV,
- NACRTOV TER EKSPERTIJ.

Projektivno podjetje v Kranju

„Elektrotehnično podjetje“ • Kranj

se priporoča za izvršitev vseh elektroinstalacij in del s področja elektromehanike,
radiomehanike, finomehanike, galvanizacije in železostugarstva. Imamo lastne
delavnice in poslovalnice na Jahačevem prelazu in v Prešernovi ulici

JAN DE HARTOG • ZAKONSKA POSTELJA

igrata:

On
Ona

Jože Pristov
Helena Skebetova

sodelovali so:

Prevajalec
Režija
Scena in kostumi
Inspicient
Šepetalka
Lasuljarka
Slikarska dela
Odrski mojster
Tehnično vodstvo

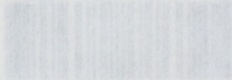
dr. Avgust Crnagoj
Miloš Mikeln k. g.
Saša Kump
Tone Dolinar
Vera Srakar
Vera Srakar
Saša Kump
Janez Kotlovšek
Vladimir Štiglic

PREMIERA • 21. MAJA 1957 V KRAJNU CB 20h

9-10

57/1956/1957

792/437 4 KRAJ

127263343

GLEDALIŠKI
LIST
PREŠERNOVEGA
GLEDALIŠČA
KRANJ
LETNIK VII.
SEZONA
1956 - 1957